Finansklagenemnda Bank

Avgjørelse FinKN 2026-735

26.6.2026

Nordea Bank Abp, filial i Norge

Utlån

Ansvar for lån — refinansieringslån — medlåntakerskap — urimelige vilkår.

Den 22.3.21 inngikk klager og hennes daværende ektemann et refinansieringslån for å nedbetale tidligere kredittkortgjeld. Store deler av lånet ble benyttet til refinansiering av hennes daværende ektemanns kredittkortgjeld. I dag gjenstår kr 52 247 av refinansieringslånet, og banken krever dette beløpet fra klager. Klager anførte at hun ikke var ansvarlig for den gjenstående delen av lånet, blant annet fordi kredittkortgjelden som ble refinansiert tilhørte hennes tidligere ektemann. Finansforetaket anførte at klager var solidarisk ansvarlig for lånet, ettersom hun inngikk avtalen som medlåntaker. Finansforetaket fikk medhold. Avgjørelsen ble avgitt under dissens.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 52 247

Saksfremstilling

Saken omhandler ansvar for et refinansieringslån tatt opp av klager og hennes daværende ektemann, der klager bestrider ansvar for gjenstående gjeld.

Den 22.3.21 inngikk klager og hennes daværende ektemann et refinansieringslån med Nordea Direct på kr 95 136. Lånet skulle brukes til å nedbetale tidligere kredittkortgjeld, hvor kr 27 950 ble brukt til nedbetaling av tidligere forbrukslån som begge var ansvarlige for, og kr 67 186 til refinansiering av ektemannens to kredittkort som han benyttet og kontrollerte.

I forbindelse med kredittvurderingen har finansforetaket foretatt en utregning som viser besparelser ved refinansieringen, med månedlige gjeldsutgifter redusert fra kr 4 519 til kr 3 282, hvilket medførte en besparelse på kr 1 237 i måneden ved en felles kredittvurdering.

Den 24.8.22 mottok klager informasjon om fusjonen mellom finansforetaket og Nordea Direct, hvor det ble forklart at hennes kundeforhold ikke ville bli påvirket, og avtalene ville fortsette som før. Den 12.4.23 ble klager informert om at lånet ville bli flyttet til finansforetaket med nytt lånenummer:

> Dersom du bruker Nordea Directs nettbank i dag, vil du også kunne se forbrukslånet ditt i Nordeas nett- og mobilbank fra og med 12. mai. Bruker du ikke Nordea Directs nettbank i dag, men ønsker å se forbrukslånet ditt i Nordeas nett- og mobilbank etter 12. mai, kan du bli kunde på nordea.no.
>
> Hva blir nytt for deg?

> Du får nytt lånenummer/kontonummer på forbrukslånet ditt, og du nedbetaler på lånet på samme måte som før.
>
> Du finner oversikt over forbrukslånet ditt i Nordeas nett- og mobilbank.

Den 1.3.24 mottok hun en betalingspåminnelse fra finansforetaket. Den 18.3.24 ble hun varslet om heving av lånet, og den 20.3.24 mottok hun et brev fra Nordea Direct:

> Vi har registrert deg som medlåntaker på lån nr. XXX tilhørende låntaker IA. Lånet ble avsluttet i 2023. Din andel av fradragsberettigede renter/omkostninger vil fremkomme i skattemeldingen for 2023. Fordelingen i skattemeldingen er i utgangspunktet gjort med like andeler mellom låntaker og medlåntaker(e) ifra Skatteetaten. Dersom dere ønsker å endre på denne fordelingen, kan dette gjøres i forbindelse med innsendelse av skattemelding.

Brevet fra 20.3.24 gjaldt det opprinnelige lånet hos Nordea Direct, som ble teknisk avsluttet og videreført som et nytt lån i finansforetaket. Brevet informerte om at lånet i Nordea Direct var innfridd grunnet migreringen, men at hun fortsatt hadde en låneforpliktelse overfor finansforetaket.

Klager har fremlagt skattemeldingen for 2020 og 2021 overfor Finansklagenemnda. I 2020 hadde hun en inntekt på kr 208 693 og en gjeld på kr 3, samt en negativ formue overført fra ektefelle på kr 119 741. I 2021 hadde hun en inntekt på kr 308 475 og en gjeld på kr 173 918. I dag gjenstår kr 52 247 av lånet, og banken, gjennom kreditor, har krevd dette beløpet fra henne.

Klageren har i det vesentlige anført at hun ikke er ansvarlig for den gjenstående delen av lånet, ettersom dette var gjeld knyttet til daværende ektemann sine kredittkort. Låneavtalen er urimelig, ettersom hoveddelen av lånet ble brukt til å refinansiere kredittkortgjeld som utelukkende tilhørte hennes daværende ektemann. Ettersom hun aldri har brukt, hatt tilgang til eller kontroll over disse kredittkortene, er det urimelig at hun holdes ansvarlig for gjelden. Hun har vist til at kredittkortgjeld som tas opp og brukes av én ektefelle uten felles beslutning skal anses som personlig gjeld etter ekteskapsloven § 40 og rettspraksis fra Høyesterett i 2017. Videre har hun ikke gyldig samtykket til låneavtalen, fordi hennes tillit ble grovt misbrukt av hennes daværende ektemann.

Hun opplevde manglende innsyn og kundebehandling fra banken og ble gitt villedende opplysninger i 2023 om at lånet var innfridd.

Videre hadde hun ikke hadde økonomisk bæreevne til å påta seg lånet ettersom hun på lånetidspunktet.

Foretaket har i det vesentlige anført at klageren er ansvarlig for den gjenstående delen av lånet, ettersom hun inngikk avtalen som medlåntaker sammen med sin daværende ektemann. I henhold til gjeldsbrevet og de alminnelige kredittvilkårene har hun solidaransvar, noe som innebærer at banken kan kreve hele lånebeløpet fra hver av dem. Søknaden ble vurdert ut fra deres felles økonomi, ettersom de var gift på lånetidspunktet, og kredittvurderingen tilsa at refinansieringen ville forbedre deres økonomiske situasjon. Så lenge de sammen sto som låntakere og ønsket å refinansiere tidligere gjeld, er ikke spørsmålet om hvem som opprinnelig stod bak den gjelden som ble refinansiert av betydning for avtalens gyldighet.

Finansklagenemnda Banks begrunnelse

Nemnda har delt seg i et flertall og et mindretall i denne saken.

Finansklagenemnda Banks flertall, Trygve Bergsåker og Knut Bjerve, bemerker:

Da lånet ble tatt opp i 2021, gjaldt finansavtaleloven av 1999. Lånet ble tatt opp med klageren og ektefellen som låntakere. Ved et felles låneopptak som dette blir låntakerne etter loven solidarisk ansvarlige for lånet, hvis ikke noe annet er avtalt med långiveren. Solidarisk ansvar betyr at låntakerne hver for seg er ansvarlig for hele lånebeløpet. Dette fremgår også av kredittvilkårene i saken pkt. 2.

Klageren finner det urimelig at hun skal være ansvarlig for hele lånet. Hun viser til at mer enn to tredjedeler av lånet refinansierte ektefellens kredittkortgjeld, som klageren i utgangspunktet ikke var medansvarlig for. Mindre enn en tredjedel gikk til refinansiering av ektefellenes felles gjeld. På klagetidspunktet er lånet nedbetalt med mer enn den tredjedelen som hun var ansvarlig for. Klageren mener at den gjenstående delen bare er den tidligere ektefellens ansvar.

Nemndas flertall viser til at klageren har undertegnet gjeldsbrev der hun og ektefellen er ansvarlige som låntakere. Det fremgår ikke noe unntak fra prinsippet om solidarisk ansvar. Flertallet må, blant annet ut fra innholdet i klagen til Finansklagenemnda, legge til grunn at klageren hele tiden var kjent med hvilke gjeldsposter som skulle innfris med det nye lånet. Hun er ansvarlig for lånet sammen med sin tidligere ektefelle, selv om resultatet i ettertid skulle virke urimelig overfor henne. Et eventuelt tillitsbrudd fra ektefellens side kan heller ikke medføre at klageren helt eller delvis fritas for ansvar overfor finansforetaket.

Ved låneopptaket ble det gjennomført en felles kredittvurdering av ektefellene med utgangspunkt i deres samlede inntekt og gjeld. En felles kredittvurdering kan medføre at låntakerne hver for seg mangler nødvendig økonomi til å betjene hele lånet. Felles kredittvurdering av ektefeller og samboere har likevel vært akseptert i praksis, særlig når det gjelder låneopptak til felles prosjekt, som lån til felles bolig. Selv om låneformålet i denne saken for en stor del var refinansiering av gjeld som ikke var felles for ektefellene, mener nemndas flertall at felles kredittvurdering i seg selv ikke var i strid med reglene i om kredittvurdering i finansavtaleloven § 46 b.

Et annet spørsmål er om den felles kredittvurderingen som ble foretatt, ga forsvarlig grunnlag for innvilgelse av lånet. Lånet hadde ifølge gjeldsbrevet en løpetid på tre år og én måned. Foretaket opplyser at månedlige utgifter på lånet var kr 3 282, mot kr 4 519 på de kredittene som ble refinansiert. Foretaket har ikke lenger dokumentasjon som viser enkelthetene i kredittvurderingen. Med utgangspunkt i at felles kredittvurdering var berettiget, finner flertallet at de opplysningene som foreligger, er tilstrekkelige til å konkludere med at kredittvurderingen var forsvarlig med tanke på at lånet gikk til refinansiering, uten at ektefellenes totale gjeldsbelastning ble økt ved låneopptaket.

Klageren anfører også at teksten i informasjonsskriv og betalingspåminnelse i mars og april 2024 ga inntrykk av at låneforpliktelsen var opphørt for hennes vedkommende. Det vises særlig til brev 20.3.24 til klageren hvor det står at «Lånet ble avsluttet i 2023». Ut fra sammenhengen er det klart at dette viser til en endring i forbindelse med omorganisering i foretaket. Det opprinnelige lånet ble formelt avsluttet og erstattet med nytt lån med samme betingelser, men

med nytt lånenummer. Flertallet kan ikke gi klageren medhold i at hun kunne forstå informasjonen slik at hun ikke lenger var ansvarlig for lånet.

Flertallet kan ikke gi klageren medhold i klagen.

Nemndas mindretall, Jan Christian Borvik, bemerker:

Mindretallet har kommet til et annet resultat og bemerker:

Mindretallet er ikke enig i at foretaket kunne gjøre en felles kredittvurdering. Etter mindretallets syn kan det ikke være avgjørende at klager og medlåntaker var ektefeller på tidspunktet lånet ble tatt opp. Selv om felles kredittvurdering av ektefeller og samboere som flertallet påpeker har vært akseptert i praksis, er mindretallet av den oppfatning at det ikke kan aksepteres i en sak som denne, hvor mer enn to tredjedeler av lånet var refinansiering av ektefellens kredittkortgjeld. Etter mindretallets syn må det også ved lån til ektefeller og samboere som utgangspunkt stilles et krav om at kreditten benyttes til et felles formål for å kunne gjøre en felles kredittvurdering. Dette kan etter mindretallets syn ikke sies å være tilfellet når det for en stor del er tale om refinansiering av ektefellens forbruksgjeld. Klager har dessuten opplyst at ektefellens kredittkort utelukkende ble brukt og kontrollert av ham, og mindretallet legger dette til grunn.

Ettersom mindretallet finner at felles kredittvurdering ikke var berettiget, kan mindretallet heller ikke se at innvilgelsen av lånet i denne saken var basert på en forsvarlig kredittvurdering. Det er uklart hvilke opplysninger foretaket bygget på da lånet ble innvilget, men foretaket virker å ha basert seg på en felles kredittvurdering og refinansieringsunntaket i utlånsforskriften § 14. Etter mindretallets syn må lånet for klagers del ses på som et nytt lån, og refinansieringsunntaket kommer dermed ikke til anvendelse, blant annet med den konsekvens at kravet til betjeningsevne i utlånsforskriften § 5 var gjeldende.

På bakgrunn av alt dette, slik saken har blitt opplyst for nemnda, i hovedsak gjennom dokumentasjon og opplysninger fra klager om sin økonomi og situasjon på tidspunktet for låneopptaket, er mindretallets vurdering at klager skulle ha blitt frarådet å ta opp lånet, jf. finansavtaleloven § 47 første ledd.

Ettersom avgjørelsen er avgitt under dissens, går ikke mindretallet inn på rettsvirkningene av dette, herunder hvor stor del av klagers låneforpliktelser det er rimelig at lempes etter finansavtaleloven § 47 tredje ledd.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Banks konklusjon

Finansforetaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trygve Bergsåker (leder), Knut Bjerve (bransjerepresentant) og Jan Christian Borvik (forbrukerrepresentant).